

Tożsamość – skąd wiem, że ja to ja?

Scenariusz lekcji filozofii dla uczniów szkół podstawowych

Cele:

- Uczniowie poszukują odpowiedzi na pytanie o własną tożsamość.
- Uczniowie rozumieją złożoność rozpatrywanego zagadnienia.
- Uczniowie rozumieją rolę pamięci w budowaniu naszej tożsamości.
- Uczniowie dostrzegają możliwość wyboru w budowaniu własnej tożsamości.

Metody i formy pracy:

- Burza mózgów
- Dyskusja
- Eksperyment myślowy
- Dyskusja
- Ćwiczenie kreatywne

Przebieg lekcji

Burza mózgów

Wspólnie zastanawiamy się i zapisujemy pomysły, co jest w nas jako jednostkach niezbędne, co nas określa i pozwala odróżnić od innych istot (np. ciało, wspomnienia, rodzina i przyjaciele, nasze myśli i odczucia itp.).

Następnie przechodzimy do dyskusji.

Przykładowe pytania:

- Co to znaczy być sobą?
- Co składa się na nasze „ja”?
- Wiem, kim jestem, bo pamiętam, co robiłem wcześniej, kim są moi bliscy oraz gdzie mieszkam – czy gdybym zapomniał wszystko, to przestałbym być sobą?

- Co czyni nas odrębnym od innych?
- Czy to dobrze, czy źle, że się wyróżniamy od reszty?
- Wszystko jest złożone z mniejszych części. Nasze ciało z komórek, a psychika z myśli, emocji, wspomnień. Gdzie się mieści to nasze „ja”?
- Komórki naszego ciała wymieniają się całkowicie w ciągu 7 lat. To oznacza, że mamy już zupełnie inne ciała od tych, które mieliśmy jako małe dzieci... Prócz ciała zmieniło się też nasze pojmowanie świata, nasz gusty i marzenia...
- Czy to wciąż my?
- Czy nasza osobowość może się zmienić?
- Czy jeśli mocno postanowimy, że będziemy kimś innym, niż jesteśmy, to tak się stanie?

Eksperyment myślowy

Prosimy uczniów o wyobrażenie sobie, że urodzili się zupełnie gdzie indziej, w innych czasach, z inną rodziną.

Chętni mogą opowiedzieć o swoich pomysłach. Następnie inicjujemy dyskusję: czy gdyby wszystkie warunki wokół nas były inne, to bylibyśmy wciąż tą samą osobą? Jeśli tak, to w jakim stopniu?

Ćwiczenie kreatywne: kim jestem?

Każdy wybiera postać, którą chciałby się na pewien czas stać. Może być to postać fikcyjna z telewizji, książki lub autentyczna. Prosimy ucznia o samodzielne zastanowienie się, jaką osobowość ma jego postać, jak się zachowuje i dlaczego wybrał sobie właśnie ją.

Potem prosimy grupę o wchodzenie w interakcje z innymi, przedstawienie się; uczniowie zachowują przy tym konwencję odgrywanej postaci (ćwiczenie pochodzi z książki *Grupa bawi się i pracuje*, red. Olga Tokarczuk, Wałbrzych 1994).

Jako doskonały bodziec do dyskusji polecam animację z kanału na TED-ed *Who am I? A philosophical inquiry* – Amy Adkins

